
Prædiken paa Kongens Fødselsdag

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Prædiken paa Kongens Fødselsdag

4

Prædiken paa Kongens Fødselsdag

Prædiken paa Kongens Fødselsdag

»Jyllandsposten«, 27. September 1941

Prædiken paa Kongens Fødselsdag

Af Sognepræst Kaj Munk

I Vor Frue Kirke i Aalborg afholdtes i Aftes i Anledning af Kongens Fødselsdag en Gudstjeneste, hvor Pastor Kaj Munk holdt nedenstaaende Prædiken:

SAADAN EN Gudstjeneste som den, vi holder her i Kirken paa vor Konges Fødselsdag, kunde vi kalde en national Gudstjeneste. En national Gudstjeneste, hvad er det for en Uting? Vor Gud er jo ingen Nationalgud, han er hele Verdens Gud, lige saa godt Gud for Danskerne som Tyskerne, for Sorte som for Hvide. Og den kristne Kirke, spørger den efter Nationer? Er ikke for den alle Mennesker Brødre? Den er universel; vil det ikke sige det samme som international? Og dens Opgave er vel ikke at frelse Danmark eller nogen anden Statsdannelse, men at frelse Mennesker fra Synden ind i Guds hellige Rige. Thi Guds-Riget er til syvende og sidst det eneste af alle Riger, den regner med.[1]

Ja, det er det maaske - til syvende og sidst. (Og endda er jeg ikke sikker paa det.) Men inden vi naar saa langt, regner Kirken i høj Grad med Jordens Folkeslag og Riger. Det er sandt nok, at der intet staar i Biblen om Danmark. Af gode Grunde. Men Biblen er ikke Kristendommen. Og forøvrigt staar der meget i den om Fædrelandskærlighed. Man kan næsten græde, naar man læser om Kampen i Paulus' Sind, hvordan han bakser med sig selv for at faa listet Jøderne ind i Himlen.

Og hvad Jesus angaar, da er han sandelig ingen international Skikkelse. Det er Alvor, at Ordet blev Kød, at Gud blev Menneske. Og et Menneske er ikke et i Luften frit svævende Væsen. Det var vist Begtrup, der engang saa fornøjeligt forklarede, at et Individ var et af Menneskehjernen opfundet Begreb; et Individ havde aldrig eksisteret i Tilværelsen og vilde heller aldrig komme til det. Ogsaa Jesus blev født i et ganske bestemt Land og ind i og af et ganske bestemt Folk. Jesus var Jøde. Hans Fædrelandshistorie var Jødefolkets Historie, hans Digtene var Profeterne, hans Maade at tale paa fulgte de jødiske Traditioner. Og hvor elskede han sit Land, dets Natur: Liljerne paa Marken. Dets Arkitektur: Jerusalem! Jerusalem! Dets Folk: Jeg er ikkun udsendt til de fortabte Faar af Israels Hus.

Er der nogen, der kan lære os at elske vort Fædreland, da er det Jesus, og er der nogen, der kan lære os at elske det paa rette Maade, da er det atter ham. Elske det paa rette Maade, ja, her er et af de Omraader, hvor han hæver sig højt over de saakaldt bedste i sit Folk. Den farisæiske Fædrelandskærlighed havde stærk Islæt af den Selvovervurdering, der fører direkte ud i Forbrydelsen. Man stjæler sig til at tænke paa Bandarfolket hos Kipling, Aberne, der hopper i Træerne og er rede til at foretage sig hvadsomhelst, blot Verden vil lægge Mærke til dem. Det er deres Længsel og syge Drøm: At man skal lægge Mærke til dem.

Ogsaa Jesus vidste, at hans Folk var et af Gud udvalgt Folk. Men han havde slet ingen Tro til dette: at erobre, at underkue, at herske. Der havde været Verdenserobrere nok; de imponerede ham ikke; der var jamret Fortvivlelsens Skrig nok, og Jorden var rød af sine Børns Blod. Nej, ikke en Verdenserobrere, men en Verdensfrelser, det var, hvad Gud havde udvalgt det jødiske Folk til at skænke Menneskeheden.

Det er da klart, at mellem ham og Farisæerne var der ingen Bro. For dem med deres syge og overeksponerede Fædrelandsfølelse var han Folkets Forraader. For ham, der sandt og nøgternt saa Guds Vilje med Israel som det Folk, der skulde lære Verden, at herske er at tjene, var Farisæerne de Hetzere, der styrede Folket mod timelig og evig Fortabelse, fordi de forvanskede dets guddommelige Mission. Ved Synet af Jerusalems Taarne og Tage brister han i Graad; det staar ham med eet klart, at dette Folk, hans eget, hans elskede, har svigtet sin Mission, og nu er der ikke længere nogen Mulighed for at kalde det tilbage. Hvad Folket som Helhed var udset til, bliver nu hans, Enerens, Sag.

Vi Kristne tror paa Gud Fader Almægtige, Himlens og Jordens Skaber. Det vil sige, vi tror ikke, at noget er blevet til, uden at der et Formaal med det. En Bonde spurgte mig engang: "Hvad er dog Hugormen til for? Hvad Nytte gør den?" Jeg kunde have oplyst til foreløbig Beroligelse, at den tager mange Mus, men blev ilter og svarede barsk: "Ja, hvad Nytte er vi Mennesker til?" Et Øjeblik keged han mig medlidende an: "Jo, for ellers blev Jorden jo ikke dyrket".

Der er en egen høj Ydmyghed i det Svar. Vi er ikke til for vor egen Skyld, og Jorden er ikke til for vor Skyld; den er Hovedsagen, den gaar forud for os, Gud har bestemt, at den skal dyrkes (hvorfor skal jeg ikke blande mig i), og det er af den Grund, han har ansat os.

Vi er sat til at dyrke Jorden. Det er Guds Mening med os. Et godt Svar ogsaa for Danmark, Agerbrugslandet. Gud har tegnet Danmarks Grænser, han har dannet og opfostret et Folk indenfor de Grænser. Det er dette Folks Sag at opfylde sin Bestemmelse. Det Folk, der svigter Meningen med det, udsletter Grunden til sin Eksistens. Gud har ikke mere Brug for det i Verden. Han visker det ud med sin Haand.

Der er ganske utvivlsomt Omraader, hvor vi Danske har opfyldt vor guddommelige Mission. Vi har dyrket Landets Jord. Ære være hver Husmand og Herremand, der har været flittig og fremsynet, der har drænet Sump og brækket Hede, saa dansk Dygtighed erobrede Verden endnu længere ud end Vikingerne tilforn. Og vi har pløjet de store Have. Fred lyser vi fra dette Sted over hver dansk Fisker og Sømand, der paa det jævne har efterlevet Nationalsangens stolte fjerde Vers:

***Du Danskes Vej til Ros og Magt,
sortladne Hav,
modtag din Ven, der uforsagt
tør møde Faren med Foragt,
saa stolt som du mod Stormens Magt,
sortladne Hav!
Og rask igennem Larm og Spil
og Kamp og Sejr før mig til
min Grav!***

Dernæst den danske Arbejder, vi ærer ham, hans Frimands Selvbevidsthed hans djærve og sikre Haandelag, der har gjort ham navnkundig ud over Verden. Men højest agter vi vel den sønderjydske Bonde, der haabede midt i Haabløsheden, der bevarede Troen, hvor højt end Grundene til at tvivle hobede sig op, og holdt Trofasthedens Flamme brændende selv under Orkanernes afsindigste Pust.

Nej, ingen udefra skal komme og fortælle os, at vi er et raaddent Folk, højest modent til Aldersrente. Men løfter vi nu, da vi er sammen i Guds Hus, vore Øjne til den Evige og beder ham dømme os, da føler vi under *hans* Blik, hvor vi dog trods alt har svigtet. Da bekender vi, at vor Dygtighed gav os Velstand, der gjorde os madkære og jordforgabte; af bare Realisme blev vi Romantikere, der lod staa til og digtede os bort fra Virkeligheden; vi lod Guds Bud passe sig selv deroppe paa Bjerget og importerede en Gummikalv at danse om. Vi lod de store Skæbnespørgsmaal ligge og fortabte os i Stedet i Smaanid og indbyrdes Kiv; i Kampen mellem det gode og det onde erklærede vi os neutrale og bildte os ind at være berettigede til at forlange denne Neutralitet respekteret. Da kom Dommens Dag som en Tyv om Natten, og vi faldt - og faldt uden Ære.

Nu er vi i stor Nød, og vor største Nød er den, at vi ikke føler den. Vi er stedt i Synd, og vor største Synd er den, at vort Folk stadig ikke er vaagnet. Der er Store Claus'er, der ytrer sig i Retning af, at vi saa forholdsvis har skudt Papegøjen, og der er smaa Claus'er, der er parat til at sælge ikke blot deres døde Bedstemor, men ogsaa deres levende Mor for noget, som kaldes Penge; der er - o Skændsel og Sorg! - altfor mange af vore unge Piger, der har glemt baade det Navn, de er født til, og det Navn, de er døbt til; og der er store Dele af vort Folk, der ikke begriber et Muk, men nynnere af gammel Vane med paa, at et lille Folk er henvist til at hævde sig ved Aand alene, og derpaa aldeles lader være med at hævde sig.

Hvad skal vi sige til sligt fra Herrens Hus? Forbandelsen vil ramme hver den, der sover videre, naar Herren har blæst i sin Lur. Forbandelse over den, der svigter paa Alvorens Dag! Forbandelse over alt det i os, der af Magelighed og Fejghed gaar paa Akkord med det onde og sidder med Hænder i Skød, mens Uretten breder sig!

Men velsignet hver den, der sprang op af Søvn! Velsignet den, der griber efter Murske med den ene Haand og efter Sværd med den anden!

Velsignet være den danske Soldat, der tro mod sin Pligtbevidsthed traadte den vældige

Overmagt under Øjne, og som skar Tænder af Smerte, da han blev lammet bagfra!

Og velsignet den Mand, for hvis Festdag vi i Aften er samlet her, velsignet det lille Folks store Konge, der viste i Prøvens Time, at det var ikke Mundsvejr, naar han som Svar paa vor Hyldest i Solskinsdage raabte: ”Takken skal højere op. Det er Vorherre, der har hjulpet mig”.

Ja, Vorherre selv har givet Kongen det faste Hjerte. Og nu er der ved at ske et Eventyr, vi har drømt om inderlig og længe og knap mere turdet haabe paa: Vort Folk er ved at samle sig, er ved at blive et enigt Folk. Om Kong Christian samler vi os. Mælkedrenge og Professorer, Husmænd og Direktører. Der er snart ikke længere Socialister og Konservative og hvad de kaldte sig i de onde gamle Dage; der er bare eet Folk om sin Konge.

Ja, hvor er det os et Lys i denne Mulmtid. De kan mørkelægge, saa meget de vil, der straler dog Lys ud til hele Folket fra Kongens Hus.

Ja, hvor skønner vi paa vor Konge, hans Færd, hans Hjem, hans Slægt! Vi er taknemlige for, at det gik i Orden med Ingrid og Frederik. Vi varmes om Hjertet ved Billederne af den lille, yndige Margrethe. Vi glæder os som Børn til, at hun en skønne Dag har ogsaa en Bror.

Kongen og Dronningen mellem Børn og Børnebørn - har Danmark et skønnere Hjem!

Vor trofaste, kære Dronning! Truet af Sygdomme og vundet for os igen Gang efter Gang! Hun er den danske Kvinde, Solen har skinnet paa.

De er ikke her i Kirken, Kong Christian. Og alligevel er De her. Overalt, hvor Danske færdes og findes, er der noget af Kongen til Stede. Vi rejser os og takker Gud for Dem, Kong Christian. Han bevare Dem som vor Fører ind i Friheden og den nye Tid for vort ældgamle, elskede Fædreland! Gud velsigne Kongen og hele hans Hus, Danmark!

Kaj Munk[2]